

PRESSITEADE nr 203/24

Luxembourg, 19. detsember 2024

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-244/24 | [Kaduna]¹ ja C-290/24 | [Abkez]²

Ukrainast pärit põgenike ajutine kaitse: liikmesriik, kes on laiendanud seda kaitset nendele isikute kategooriatele, kelle suhtes liidu õigus ei ole ajutist kaitset ette näinud, võib nendelt isikutelt selle kaitse ära võtta enne, kui lõpetatakse liidu õiguse alusel ajutise kaitse andmine

Madalmaade ametiasutused olid esialgu otsustanud laiendada Ukrainast pärit põgenikele ette nähtud ajutise kaitse süsteemi ka teistele isikute kategooriatele kui liidu õiguses nimetatutele. Hiljem otsustasid need ametiasutused sellise fakultatiivse kaitse siiski ära võtta. Euroopa Kohus kinnitas oma otsuses, et põhimõtteliselt võib liikmesriik sellisel juhul nendelt isikutelt ajutise kaitse ära võtta enne, kui lõpetatakse liidu õiguse alusel ajutise kaitse andmine. Nende isikute suhtes ei tohi aga teha tagasisaatmisotsust, kuni fakultatiivne kaitse veel kehtib.

Pärast Venemaa relvajõudude sissetungi Ukrainasse 2022. aastal otsustas Euroopa Liit kehtestada ajutise kaitse mehhanismi Ukrainast pärit põgenikele.³ Seda Euroopa süsteemi tuleb kohaldada: i) Ukraina kodanikele, ii) kodakondsuseta isikutele ja muudele kolmandate riikide kui Ukraina kodanikele, kellel oli rahvusvaheline kaitse, iii) kahte esimesse kategooriasse kuuluvate isikute pereliikmetele ja iv) kodakondsuseta isikutele ja muudele kolmandate riikide kui Ukraina kodanikele, kellel oli Ukraina alaline elamisluba ning kes ei saa turvalistel ja püsivatel tingimustel oma päritoluriiki või -piirkonda tagasi pöörduda.

Liikmesriikidel on siiski võimalik samadel põhjustel laiendada seda ajutist kaitset kõikidele muudele Ukrainast pärit põgenike kategooriatele.

Madalmaade ametiasutused andsid esialgu ajutise kaitse kõikidele Ukraina elamisloa omanikele, sealhulgas ka ajutise elamisloa omanikele. Ametiasutused otsustasid hiljem siiski piirata sellise kaitse andmist ja näha see ette kitsamale isikute ringile, nimelt Ukraina alalise elamisloa omanikele. Mitu isikut, kellel ei olnud alalist elamisluba, kuid kellele oli Madalmaades juba antud **fakultatiivne ajutine kaitse**, pöördusid seal kohtusse.

Madalmaade kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu ja Haagi esimese astme kohus (Amsterdami kohtumaja) esitasid Euroopa Kohtule küsimused selle kohta, kas ja kuidas võib liikmesriik lõpetada sellistel asjaoludel antud fakultatiivse kaitse.

Euroopa Kohus tuletas oma otsuses meelde, et ajutise ja kohese kaitse süsteem, milles väljendub solidaarsuse ja liikmesriikide vahel vastutuse õiglase jagamise põhimõtte varjupaigapoliitika elluviimisel, on erandlik ja seda kasutatakse põgenike massilise sissevoolu korral.

Selle raames võib liikmesriik, kes on andnud **fakultatiivse ajutise kaitse ühele isikute kategooriale, põhimõtteliselt nendelt isikutelt sellise kaitse ära võtta**. Liikmesriigid võivad otsustada nende poolt antava fakultatiivse ajutise kaitse kestuse üle, tingimusel et selline kaitse ei alga enne liidu institutsioonide poolt antud ajutist kaitset ega lõpe pärast seda.

Lisaks peab see liikmesriik andma fakultatiivset ajutist kaitset saanud isikutele elamisloa, mis võimaldab neil viibida

selle liikmesriigi territooriumil, kuni neilt ei ole nimetatud kaitset ära võetud.

Eeltoodust nähtub, et kuni isikutel on fakultatiivne ajutine kaitse, viibivad nad asjaomase liikmesriigi territooriumil õiguspäraselt. Nende suhtes ei tohi järelkult teha tagasisaatmisotsust enne, kui asjaomane liikmesriik on selle fakultatiivse kaitse lõpetanud.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

[Otsuse terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

² Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

³ [Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus \(EL\) 2022/382](#) millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse.